

Inomhusmiljö i skolor och förskolor

Slutrapport av ett tillsynsprojekt
Januari 2006

Miljösamverkan Sydost är ett samarbetsprojekt mellan kommunernas miljöförvaltningar, Länsstyrelsen och Regionförbundet i Kalmar län. För mera information om projektet se www.miljosamverkansydost.se

Sammanfattning

Syftet med detta projektet har varit att säkra en bra miljö i skolverksamheterna i Kalmar län. Detta syfte har vi sökt nå genom att informera om egenkontrollförordningen samt kontrollera hur kraven uppfylls.

Genom att införa egenkontrollförordningen ska skolverksamheterna själva systematiskt arbeta med att uppfylla miljöbalkens krav och därmed skydda barns hälsa och miljö. Kommunernas miljö- och hälsoskyddshandläggare har under perioden maj till och med november 2005 informerat 271 skolverksamheter varav 96 har besökts.

Vi kan konstatera att inga av de besökta skolverksamheterna uppfyllde samtliga av egenkontrollförordningens krav. Många skolor uppfyllde delvis kraven genom att ha städprogram och kemikalielistor.

Egenkontrollförordningen kan införas genom att upprätta ett egenkontrollprogram som exempelvis innehåller rutiner för hur skolornas avfallsmängder kan minskas, hur kemikaliehanteringen kan förbättras och vilka åtgärder som ska vidtas vid klagomål på exempelvis buller.

Skolornas rektorer har genom enkätsvar själva visat att problem finns med inomhusmiljön. Problemets storlek kan emellertid inte avläsas av denna sammanställning.

För att kunna arbeta med inomhusmiljöfrågorna på ett systematiskt och förebyggande sätt inom skolan föreslås återkommande möten med berörda förvaltningar och tillsynsmyndigheter. Eftersom många ansvariga inom skolorna saknar kunskaper inom miljöområdet bör utbildningstillfällen anordnas.

En temadag om barns hälsa i skolmiljö kommer att arrangeras den 29 mars 2006 i samverkan med Arbetsmiljöverket och Folkhälsocentrum.

Detta projekt har samordnats genom Miljösamverkan Sydost.

Bakgrund

Av Socialstyrelsens "Miljöhälsorapporten 2005" framgår att fukt- och mögelskador, bristfällig ventilation och kemiska emissioner från bygg- och inredningsmaterial är faktorer som påverkar barns hälsa och kan orsaka obehag, besvärsupplevelser, luftvägssymptom och astmautveckling. Det är därför viktigt att skollokalerna uppfyller de krav som ställs för luftflöden i skolmiljö. Var fjärde barn uppger att de känner obehag av buller i eller nära skolan/fritidshemmet. Enligt rapporten har höga ljudnivåer uppmätts i daghem och skolor som i vissa fall överskrider den gräns för när hörselskydd måste bäras enligt arbetsmiljölagstiftningen. Hur buller påverkar barns hälsa har ännu inte tillräcklig utretts.

Under verksamhetsplaneringen 2004 bestämdes att Miljösamverkan Sydost skulle starta ett tillsynsprojekt inom hälsoskyddsområdet. Av tre projektförslag valdes tillsynsprojektet "Inomhusmiljö på skolor och förskolor".

Bakom projektvalet stod dels ett önskemål om att inventera förhållanden på skolorna dels många handläggares behov av gemensamma bedömningsgrunder av inomhusmiljöfrågor inom länet. Inspektionerna på skolor och förskolor har i de flesta kommuner inte förekommit regelbundet utan mera haft karaktären av händelsesstyrda inspektioner, exempelvis vid klagomål eller vid kontroll av exempelvis radonhalter.

1999 trädde förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll ikraft, detta har för skolornas del medfört en skyldighet att själva upprätta rutiner för kontroll av den egna verksamheten med syftet att säkra en hållbar utveckling enligt miljöbalkens intentioner. Inom projektarbetsgruppen fanns en stor enighet om att tillämpningen av denna förordning skulle ingå i projektet för att kunna säkra skolornas egna arbete mot en bra miljö.

Definitioner

För att underlätta läsningen av denna rapport jämför vi ”lokaler för undervisning”(källa: Socialstyrelsens meddelandeblad 15/99) med skolverksamheter. Lokaler för undervisning är grundskolor, gymnasier, högskolor, folkhögskolor, internatskolor, kurslokaler och elevhem. Med verksamhetsansvarig menas skolans rektor eller annan ansvarig för verksamheten.

Projektets mål och medel

Aktuella nationella miljömål: God bebyggd miljö, säker strålmiljö och frisk luft

Mål:

- Säkra en bra miljö inom skolor och förskolor i Kalmar län
- Verka för att införa egenkontrollprogram enligt miljöbalken i Kalmar läns skolor och förskolor samt öka kunskapen om egenkontrollförordningen

Medel:

- Informera samtliga skolor och förskolor om egenkontroll
- Utvalda skolor och förskolor i länet inspekteras med ett gemensamt inspektionsunderlag
- Inspektionerna sammanställs och resultatet redovisas på en temadag

Arbetsmetod

Följande personer har medverkat i arbetsgruppen och har ansvarat för inspektionsunderlaget och slutrapporten:

Christian Blücher, Länsstyrelsen i Kalmar län christian.blycher@h.lst.se

Sabine Fell, Hultsfreds kommun sabine.fell@hultsfred.se

Karen Jensen, Regionförbundet karen.jensen@kalmar.regionforbund.se

Mikael Nilsson, Torsås kommun mikael.nilsson@torsas.se

Kristina Persson, Emmaboda kommun kristina.persson@emmaboda.se

Christian Pettersson, Borgholms kommun christian.pettersson@borgholm.se

För att säkra en direktkontakt till samtliga förvaltningar inom länet utsågs följande kontaktpersoner av resterande kommuner:

Maria Almstedt, Mörbylånga kommun maria.almstedt@morbylanga.se

Sven af Ekenstam, Vimmerby kommun sven.af.ekenstam@vimmerby.se

Charlotte Holmström, Västerviks kommun charlotte.holmstrom@vastervik.se

Anders Ivansson, Högsby kommun anders.ivansson@kommun.hogsby.se

Lise-Lotte Karlsson, Nybro kommun lise-lotte.karlsson@nybro.se

Håkan Lönnbom, Oskarshamns kommun hakan.lonnbom@oskarshamn.se

Ann Rick, Mönsterås kommun ann.rick@monsteras.se

Marie Olsson, Kalmar kommun marie.olsson@kalmar.se

Arbetsgruppen tog under de första mötena fram projektmålen och en tidplan.

9 Maj	Inspektionsunderlaget presenteras för kommunernas kontaktpersoner
Maj – Okt.	Inspektionstid
31 oktober	Sammanställningen av kommunens inspektioner skickas till Karen
Nov.	Rapport sammanställs Kommunernas kontaktpersoner träffas
Dec.	Rapport klar
29 mars 06	Temadagen "Hur påverkar skolan barns hälsa" genomförs

För att undvika dubbelinspektioner på verksamheterna togs kontakt med Skolverket och Arbetsmiljöverket. Projektledaren informerade Barn- och utbildningsnämndernas presidier om projektet under våren 2005.

Ett förslag till inspektionsunderlag togs fram av arbetsgruppen under våren och presenterades för alla kommuner den 9 maj. Efter justeringar skickades det färdiga underlaget ut till kommunerna den 19 maj.

Inspektionsunderlaget innehöll följande underlag:

- Information om projektet och vägledning
- Information till alla skolor och förskolor om egenkontrollförordningen och vårt projekt
- Bekräftelse på besöket
- Inspektionsunderlag
- Skolor och förskolors utvärdering
- Miljö- och hälsoskyddshandläggarnas utvärdering
- Förslag till inspektionsrapport
- Sammanställning av inspektioner
- Ansvariga arbetsmiljöinspektörer indelade efter kommun

Inspektionerna pågick i tio av länets tolv kommuner från maj och fram till november 2005. Inspektionsunderlaget innehöll en informationsblankett om skolverksamheternas skyldighet att bedriva egenkontroll. Informationen skickades till totalt 271 skolverksamheter. Varje förvaltning valde sedan själv ut vilka skolverksamheter som skulle besökas, avtalade tid för besök och skickade därefter både en bekräftelse på besöket och en kopia av inspektionsunderlaget.

Inspektionsunderlaget bestod dels av en allmän information om egenkontrollförordningens krav med tillhörande frågor, dels av ett exempel på hur ett egenkontrollprogram kunde se ut vid kontroll av skolans inomhusmiljö. Detta underlag ifylldes huvudsakligen av skolornas rektorer och skickades till miljöförvaltningen innan inspektionen.

Syftena med detta arbetssätt var följande:

- Ge verksamhetsutövaren information om syftet med besöket.
- Ge verksamhetsutövaren tillfälle att själv ta reda på inomhusmiljön genom att använda sig av inspektionsunderlaget.
- Effektivisera inspektionen genom att fokusera på de eventuella brister som konstaterades i egenkontrollen samt ta upp en diskussion om nytta med ett egenkontrollprogram.

Handläggaren tog med sig det ifyllda inspektionsunderlaget vid besöket och gick tillsammans med representanter för verksamheten igenom underlaget. Inspektionsunderlaget kompletterades av inspektören i de fall svar saknades.

Flertalet av inspektörerna lämnade en utvärderingsblankett av inspektionen till rektorn eller annan ansvarig efter besöket. Blanketten kunde besvaras anonymt.

Inspektionsunderlaget innehöll ett förslag till inspektionsrapport. Förvaltningarnas inspektionsrapporter har inte sammanställts inte i denna rapport.

De enskilda inspektionsunderlagen och utvärderingarna sammanställdes av kontaktpersonerna och skickades in till projektledaren. Synpunkter på arbetsmetoden och resultaten lämnades därefter vid ett möte med samtliga kontaktpersoner.

Arbetsgruppen har tagit fram en OH-bildserie av för att kunna presentera resultatet lokalt till miljönämnderna och verksamheterna.

En temadag om barns hälsa och egenkontroll genomförs under den 29 mars 06 i samverkan med Folkhälsocentrum och Arbetsmiljöverket.

Resultat

Elva av länets tolv kommuner har medverkat i projektet och följande tio kommuner har genomfört inspektionerna: Torsås, Nybro, Emmaboda, Mönsterås, Borgholm, Mörbylånga, Högsby, Vimmerby, Västervik och Oskarshamn.

Hultsfreds kommun inspekterade sina skolverksamheter under 2005 och kunde därmed bidra med fakta och underlag.

Antal utförda inspektioner: 96

Antal medverkande inspektörer i projektet: 22

271 verksamheter har fått informationen om egenkontrollförordningens krav.

Besökta verksamheter/enheter vid inspektionerna totalt 145, fördelade på:

41 Lågstadieskolor; 43 Mellanstadieskolor; 11 Högstadieskolor; 5 Gymnasieskolor

4 Särskolor; 1 Högskola; 31 Förskolor; 24 Fritids, 2 Förskoleklasser och 1 eftergymnasial utbildning.

Underlagen har i de flesta fall fyllts i av skolorna och i vissa fall kompletterats av handläggarna vid inspektionen.

Sammanställningen av resultaten finns under bilaga 1.

Kommentarer till projektmålen och resultaten

Genom att informera 271 verksamheter om egenkontrollförordningens krav och på plats besöka 96 skolverksamheter har arbetet med att införa förordningen påbörjats.

Av resultaten framgår att inga av de besökta 96 verksamheterna uppfyllde egenkontrollförordningens samtliga krav. En del verksamheter svarade att man delvis uppfyllde kraven exempelvis genom att ha utfört radonmätningar, ha tillgång till städprogram eller rutinmässigt kontrollera ventilationen.

Kunskapen om Miljöbalkens krav har varit låg ute på verksamheterna. Verksamhetsutövaren, som vanligen är skolans rektor, har i många fall inte vetat om att hon/han har det fulla ansvaret för inomhusmiljön. Orsaken till detta kan vara att det är andra aktörer som exempelvis sköter fastigheten, städningen och upphandlingen av städningen. Denna

arbetsordning kan möjligen medföra att skolornas rektorer inte anser sig ha det fulla ansvaret när det gäller att säkra en god inomhusmiljö.

Av sammanställningen framgår tydligt att problem finns med inomhusmiljön och att ett egenkontrollprogram därmed behövs ute på verksamheterna.

Sammanställningen ger en bild av skolornas egen uppfattning av inomhusmiljön men ger ingen bild av bristernas storlek eller omfattning; exempelvis kan vi inte säga hur stora problemen med buller är utan bara konstatera att verksamheterna själva anser att det finns problem och klagomål.

Att avgöra hur stora problem verksamheterna har med buller, ventilation, temperatur, radon med mera vid ett inspektionstillfälle är omöjligt, både tidsmässigt och rent praktiskt. Att exempelvis undersöka hur ventilationen fungerar över en längre period i ett klassrum kräver mätserier vid rätt tidpunkt och en omfattande mätutrustning.

Innan miljöbalken trädde ikraft var det tillsynsmyndigheternas uppgift att kontrollera om gällande gränsvärden uppfylldes av verksamheterna genom att genomföra egna mätningar. Enligt Miljöbalkens hänsynsregler är det numera skolverksamheternas skyldighet att själv undersöka brister som kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljö; detta är nytt för många ansvariga på skolor och förskolor.

Genom att visa hur egenkontrollförfordningen kan användas ger vi verksamhetsansvariga information om de verktyg som behövs för att själv kontrollera de brister som finns.

Kemikaliehanteringen på verksamheterna kan förbättras genom ett aktivt val av mera hälso- och miljövänliga produkter, en tydlig ansvarsfördelning och lätt tillgång till säkerhetsdatablad/varuinformationsblad.

Den dagliga städningen uppfattas överlag som bra, möjligen kan storstädningen förbättras. Ventilationen anses i många fall bristfällig och klagomål förekommer inom många verksamheter. Den lagstadgade ventilationskontrollen (OVK) har inte genomförts på alla verksamheter.

Skolorna anser att det finns problem med lukt, fuktskador, mögel, buller och temperatur. Verksamheterna skulle ha stor hjälp av att upprätta rutiner för hanteringen av klagomålen. Rökning förekommer fortfarande på skolgårdarna (12 av 91 verksamheter)!

Av 96 besökta verksamheter har endast 13 lämnat en utvärderingsenkät av besöket till tillsynsmyndigheten, det är därför osäkert att dra några slutsatser av hur inspektionerna uppfattades av skolorna.

Ett återkommande önskemål från verksamheterna är dock önskemål om mera information och utbildning. Enligt Miljöbalken är skolverksamheterna skyldiga att själva skaffa sig kunskap om verksamhetens omfattning för att skydda människors hälsa och miljö.

Av 22 handläggare har 14 lämnat en utvärderingsenkät. Av sammanställningen framgår bl.a. att inspektionsunderlaget anses vara bra och att det kan användas igen. De gemensamma inspektionerna uppskattas men frågorna kan i vissa fall vara svåra att tolka och därmed medföra olika bedömningar. Inspektionsunderlaget bör kompletteras med ett utrymme där miljöhandläggaren anger sin egen bedömning; detta skulle kunna ge en bild av hur inspektörerna uppfattade inomhusmiljön vid besöken och visa om bedömningarna skiljer sig från skolans.

Ett bra tips innan inspektionerna på de offentliga skolorna påbörjas är att kontakta kommunens skolchef, eftersom skolchefen både kan informera rektorerna och verka för att resurser avsätts till upprättande av egenkontrollprogram.

Projektets måluppfyllelse

Projektets mål att säkra en bra miljö inom skolor och förskolor i Kalmar län har delvis uppfyllts genom besök av 96 verksamheter. Fortfarande återstår besök hos de verksamheter som endast har fått information om skyldigheten att införa egenkontrollförordningen. Det andra målet att öka kunskapen hos berörda parter har uppfyllts genom projektet.

Hur går vi vidare?

Lokal information om projektets resultat kommer att ges till miljönämnderna innan arbetsgruppen arrangerar en temadag om barns hälsa.

Ett stort men nödvändigt arbete återstår med att införa egenkontrollförordningen inom samtliga skolor. Nedan har vi samlat några förslag på hur detta arbete kan fortsätta på förvaltningarna:

- Lokala återkommande möten med berörda parter som arbetar med inomhus- och miljöfrågor, exempelvis skolläda, ekonomiavdelningen, fastighetsförvaltare, kommunhälsan, arbetsmiljöverket, städbolag och miljö- och hälsoskyddsinspektörer.
- Uppföljning av genomförda inspektioner.
- Regelbundna inspektioner av samtliga skolor där egenkontrollarbetet lyfts.
- Revidera inspektionsunderlaget så att inspektörernas bedömning av inomhusmiljön skiljs från skolornas bedömning.
- Stödja skolornas arbete med att genomföra en egenkontrollutbildning för berörd skolpersonal.

Bilaga 1

Elva av länets tolv kommuner har medverkat i projektet och följande tio kommuner har genomfört inspektionerna: Torsås, Nybro, Emmaboda, Mönsterås, Borgholm, Mörbylånga, Högsby, Vimmerby, Västervik och Oskarshamn.

Antal utförda inspektioner: 96

Antal medverkande inspektörer i projektet: 22

271 verksamheter har fått informationen om egenkontrollförordningens krav.

Besökta verksamheter/enheter vid inspektionerna totalt 145, fördelade på:

41 Lågstadieskolor; 43 Mellanstadieskolor; 11 Högstadieskolor; 5 Gymnasieskolor

4 Särskolor; 1 Högskola; 31 Förskolor; 24 Fritids, 2 Förskoleklasser och 1 eftergymnasial utbildning.

Underlagen har i de flesta fall fyllts i av skolorna och i vissa fall kompletterats av handläggarna vid inspektionen.

1. Finns ett egenkontrollprogram enligt miljöbalken för verksamheten?

Antal ja 0 ; Antal nej 46; Antal delvis 38; Summa 84

2a. Finns en dokumenterad sammanställning av miljöbalkens regler som berör verksamheten?

Antal ja 1; Antal nej 68; Antal delvis 15; Summa 84

2b. Om ja: Finns en (eller flera) ansvarig utsedd för att bevaka att miljöbalkens regler följs?

Antal ja 3; Antal nej 10; Antal delvis 1; Summa 14

4a. Finns rutiner för att kontakta miljökontoret om driftstörning inträffar som kan leda till olägenhet för människors hälsa eller miljö?

Antal ja 29; Antal nej 62; Summa 91

4b. Om ja: Finns ansvarig utsedd?

Antal ja 28; Antal nej 7; Summa 35

5a. Används kemiska produkter försedda med farosymbol?

Antal ja 81; Antal nej 9; Summa 90

5b Om ja: Finns en förteckning över de kemiska produkter som hanteras inom verksamheten?

Antal ja 43; Antal nej 30; Summa 73

5c. Finns säkerhetsdatablad/varuinformationsblad tillgängligt för användarna?

Antal ja 45; Antal nej 18; Antal delvis 12; Summa 75

5d. Finns ansvarig utsedd för kemikaliehanteringen?

Antal ja 45; Antal nej 27; Summa 72

5e. Förvaras kemikalier med farosymbol inlåsta?

Antal ja 39; Antal nej 5; Antal delvis 30; Summa 74

6a. Finns rengöringsprogram för samtliga lokaler?

Antal ja 77; Antal nej 13; Summa 90

6b. Förekommer daglig städning i utrymmen där barn och/eller elever vistas varje dag?

Antal ja 59; Antal nej 31

6c. Förekommer daglig städning på toaletter?

Antal ja 85; Antal nej 3; Summa 88

6d. Förekommer daglig städning i gymnastiksalar inklusive duschutrymmen?

Antal ja 75; Antal nej 5; Summa 79

6e. Förekommer storstädning?

Antal ja 84; Antal nej 6; Summa 90

6f. Förekommer rengöring/byte/tvätt av textilier?

Antal ja 78; Antal nej 12; Summa 90

6g. Förekommer det klagomål på städningen?

Antal ja 21; Antal nej 69; Summa 90

6h. Bedöms städningen av lättåtkomliga ytor (ex. golv) vara godtagbar?

Antal ja 85; Antal nej 5; Summa 90

6i. Bedöms städningen av svåråtkomliga ytor (ex. hyllor) vara godtagbar?

Antal ja 55; Antal nej 35; Summa 90

6j. Finns det tillgång till tvål, pappershanddukar samt toalettpapper på alla toaletter?

Antal ja 77; Antal nej 11; Antal delvis 1; Summa 89

7a. Bedöms ventilationen vara godtagbar?

Antal ja 57; Antal nej 34; Summa 91

7b. Förekommer det klagomål på luftkvalitén?

Antal ja 48; Antal nej 42; Summa 90

7c. Har OVK genomförts i enlighet med lagstiftningen?

Antal ja 73; Antal nej 15; Antal vet ej: 3; Summa 91

8a. Förekommer avvikande lukt?

Antal ja 35; Antal nej 54; Summa 90

8b. Förekommer det klagomål på avvikande lukt?

Antal ja 25; Antal nej 66; Summa 91

9a. Förekommer det synlig mikrobiell växt/mögel?

Antal ja 16; Antal nej 75; Summa 91

9b. Förekommer det fuktskador?

Antal ja 29; Antal nej 61; Summa 90

9c. Förekommer klagomål på mögel och fuktskador?

Antal ja 23; Antal nej 68; Summa 91

10 a. Bedöms ljudnivån som godtagbar?

Antal ja 61; Antal nej 29; Antal vet ej 2; Summa 92

Om nej ange orsaken:

Barngruppen, antal 17

Ventilation, antal 8

Omgivande industri, antal 0

Trafik, antal 1

Annat, antal 8

10b. Förekommer det klagomål på höga ljudnivåer eller buller?

Antal ja 40; Antal nej 51; Summa 91

11a. Bedöms temperaturen vara godtagbar?

Antal ja 55; Antal nej 33; Antal delvis 2; Summa 90

11b. Förekommer det klagomål på temperaturen i lokalerna?

Antal ja 68; Antal nej 22; Summa 90

11c. Förekommer det klagomål på drag i lokalerna?

Antal ja 23; Antal nej 66; Summa 90

12a. Förekommer rökning på skolgården eller motsvarande områden utomhus vid förskolor och fritidsgårdar?

Antal ja 12; Antal nej 79; Summa 91

12b. Förekommer rökning i lokaler som är avsedda för barnomsorg, skolverksamhet eller annan verksamhet för barn eller ungdom?

Antal ja 1; Antal nej 90; Summa 91

12c. Finns särskilt rökrum enbart tillgängligt för personal?

Antal ja 0; Antal nej 91; Summa 91

12d. Om ja, är det utformat så att ingen rök kan nå elevutrymmen?

Antal ja 0; Antal nej 0; Summa 0

Sammanställning av skolornas/förskolornas utvärdering

Sju kommuner har lämnat svaren från verksamheterna.

Antal inlämnade enkäter: 13

Hur uppfattades besöket? Antalet anges inom respektive ruta:

Dålig		Bra				Mycket bra			
		1		1	5	1	3	1	

Hur var informationen om egenkontrollförordningen? Antalet anges inom respektive ruta:

Dålig		Bra				Mycket bra			
1		1		1	4	1	3	1	

Vad var bra vid besöket?

Bra info, framtagna underlag till framtida arbete, diskussion, tillfälle att ställa frågor.

Lättsamt och enkelt, bra förklarar.

Bra att få mer kunskap om egenkontrollförordningen och kunna få svar på vissa frågor direkt.

Bra att tillsynsmyndigheten kommer ut och ser ”verkligheten”.

Möjligheten att ställa frågor.

Trevlig stämning, ingen känsla av inspektion. Bra samtal kring enkäten och egenkontrollen
Samtalet

Tog sig tid. Gick också ut för att på plats se problem

Öppen dialog om rutiner och påpekande vid brister. Tips och råd.

Fick en förståelse för varför vi behöver olika kontroller (ev. scheman), ansvariga mm.

Motivationen ökar när det leder till något bra (användbart) nytta i vardagen.

Vad var dåligt vid besöket?

Dubbelarbete, mycket ingår i skyddsronerna.

Kan tyckas att det är lite egendomligt att besöket ska kosta så mycket eftersom tillsynsmyndigheten och skolan/förskolan båda är kommunala verksamheter.

Samtalet, gav vinklingar som är svåra att nå.

Samsynen.

Inget.

Vad kan tillsynsmyndigheten bli bättre på?

Göra mallar, ge hjälp i miljöarbetet.

Ta kontakt tidigare, vid nystartade förskolor.

Mer information. Eftersom vi ingen utbildning har på området över huvud taget behöver vi stöd och hjälp att upprätta ett egenkontrollprogram i den omfattningen som det nu skall vara.

Informationen.

Informationen om egenkontrollförordningen.

Förarbetet kring besöket.

Övriga synpunkter:

Samordna detta med skyddsroner o det systematiska brandskyddsarbetet, tidsbesparande och mer samordnande.

Det är svårt att hinna med alla arbetsuppgifter som läggs ut på rektorerna. Speciellt sådana arbetsuppgifter som vi inte har adekvat utbildning för. Det tar lång tid att sätta sig in i allt när det är nytt. Jag tror dock att arbetet med egenkontrollen kommer att fungera bra på sikt när grundarbetet väl är gjort.

Skulle vilja haft ett typexempel att gå efter.

Ibland kan det kännas som ett papper är viktigare än det fungerar i praktiken. Vi behöver ha en samordning mellan tekniska och vår organisation som underlättar detta arbete. Nästa gång rikta frågorna till respektive område (rektorsområde anm. HL) Vårt arbete med arbetsmiljön (organisation etc.) var svårt att foga in i Miljö- och hälsoskyddskontorets kontrollenkät. Inget utrymme för att beskriva hur vi arbetar. Nyttigt att få en genomgång.

Sammanställning av handläggarnas utvärdering

Sju kommuner har lämnat utvärderingarna från handläggarna.

Antal svar:14

Vad tycker du om inspektionsunderlaget till detta projekt? Antalet anges inom respektive ruta.

Dålig		Bra			Mycket bra		
				2	5	3	2

Vad var bra?

Att underlaget kan användas i egenkontrollprogrammet. Det finns hänvisningar till vad lagen säger och vilka riktvärden som gäller, (underlättar vid inspektionstillfället). Bra med info om egenkontrollen och miljöbalkslagstiftningen såsom hänsynsreglerna då kunskaperna om detta inom skolvärlden var dålig.

Tillsynsbesök på skolor var ju på tiden, tillsyn på skolor har tidigare varit nästan obefintlig. Detta projekt blir en bra start på fortsatt tillsyn på skolor. Materialet kan ju användas igen.

Bra upplägg.

Exempel på mallar uppskattades, kemikalieförteckningen + Sveriges Kommuner och Landstings mallar.

Det mesta, särskilt hänvisningarna till Socialstyrelsens rekommendationer.

Tydligt och lätt att förstå.

Bra hänvisningar till lagtext och hjälpmedel.

Bra med exempel. Kan användas vid framtagning av egenkontrollprogram.

Bra med ett underlag med så mycket av förberedelsearbetet klart inför inspektionerna.

Det inledande informativa avsnittet i varje avsnitt.

Hänvisning till aktuell lagstiftning.

Ganska lätta att sammanställa. Frågor bygger på rekommendationer/krav enligt allmänna råd, rakt av. Som tidigare var det ett helt paket; förberedelse med infoblad till alla, utskick till vissa, förslag till svar osv.

Vad var dåligt?

Kunde kännas lite "tjatigt" med alla städfrågorna.

Nästan lite för brett område för att hinna gå igenom på så kort tid 3-4 tim. Man hann bara skrapa lite på ytan. Lite väl mycket om städning?

Formuleringen "godtagbar" i frågeunderlaget. Vad står ordet för? "Bra" eller "knappt godkänt"?

Frågan om "Städning – Tvättning gardiner" i frågeunderlaget. Det är klart att det förekommer, men hur frekvent och systematiskt sker det?

Som tidigare var kunskapsnivån tämligen låg inför projektet varför svaren varierar. Med en generös tolkning blir svaret ja, mindre generös delvis och hårt tolkat ett nej. De vore önskvärt med frågor utan tolkningsutrymme. I ett annat projekt hade man kunnat vara mera konkret med inventering av de faktiska förhållandena, inte egenkontrollinriktat. Sista delen av enkäten var åt det hållet, fast i mindre skala.

Saknar du något i underlaget?

Kanske något om hur ansvarsfördelningen brukar se ut mellan verksamhetsutövare och fastighetsägare.

En allmän del för oss som inte handlägger hälsoskydd i normalfallet.

Mellanalternativ i inspektionsrapportunderlaget för frågan om egenkontroll, mellan ”acceptabel” och ”obefintlig”.

Det tydliga syftet att skydda barnen!

Fler exempel som visar vad som menas i olika frågor.

Lyft fram vad egenkontroll egentligen är. Förklara syftet tydligare, vilka är farorna?

Vilka möjligheter har de som ska skyddas (i detta fall barnen) att själva påverka sin situation?

Tydliggör ansvar och att egenkontroll är en förebyggande åtgärd för att förhindra eller minimera risker i verksamheten.

Hantering av avfall.

Innehållsförteckning.

Lättöverskådlig ”checklista” med frågor – kanske inledningsvis.

Vad kan bli bättre?

Samarbetet mellan skola och tillsynsmyndighet.

Manus inför inspektion (som OH-materialet i avfallsprojektet)

Egenkontrollfrågan borde ha placerats sist i eftersom syftet med projektet att starta upp egenkontrollen.

Hushållning och kretslopp borde kanske lyfts fram mer

Övriga synpunkter:

Bra med gemensamma projekt = likvärdiga inspektioner och bedömningar. Projektet upplevdes som positivt, välbehövligt.

Skolorna har nyligen upprättat en brandskyddspärm, så de verkade känna att det var väldigt mycket nytt på samma gång.

Vi i Oskarshamn följde inte projektplanen strikt, utan delade ut enkäten till alla verksamheter.

Vi skulle gärna se att de allvarligaste bristerna sammanfattas och ett nytt handlingsprogram utformas från detta.

I vårt arbetsmaterial hade det varit bra med något exempel på egenkontroll samt exempel på sammanställning av miljöbalkens regler.

Likaså exempel på hur verksamheterna kan väva in dokumentationen i redan aktuell dokumentation, typ arbetsmiljö.

Ju mera vi hjälper skolorna att komma igång med egenkontroll, desto mer likt det vi vill ha, få de. Hade vi en mera standardiserad mall för egenkontroll på skolor att leverera efteråt skulle vi nå dit. Jfr med egenkontrollprogram på livsmedelsverksamheter, Mhk lämnade ut förslag på rimlig nivå, dessa beaktades av VU, och sedan godkändes av Mhk. Egenkontroll enligt miljöbalken är och förblir inte rektorernas huvudsakliga kompetensområde.